

I løpet av de siste to årene har 25 fysioterapeuter valgt å ta mastergrad i manuellterapi ved høyt ansette universiteter i Australia. Men valget gir dem betydelige problemer her hjemme.

Fra anerkjennelse til annenrangs primærkontakt

Svein Kristiansen, fysioterapeut, manuellterapeut, Master of Manipulative Therapy, Hans & Olaf Fysioterapi AS, Oslo. E-post: svein.erik.kristiansen@hof.nhn.no

Magnus Wallumrød, fysioterapeut, manuellterapeut, Master of Manipulative Therapy, Vika Fysikalske Institutt AS, Oslo.

Fagkronikken, mottatt 31.06.09 og godkjent 23.07.09, er ikke eksternt fagvurdert. Den er redigert av Kjartan Vårbakken.

Oppgitte interessekonflikter: ingen.

Sammendrag

I denne fagkronikken løfter to fysioterapeuter med master i manuellterapi i Australia frem sine og kollegers problemer med (a) det norske Universitetet i Bergens (UiBs) underkreditering av den australske utdanningen og (b) UiBs lave faglige anerkjennelse av den australske kunnskapen i praksisåret opp mot den norske eksamenen.

UiB krediterer det norske utdanningsforløpet forskjellig fra det australsk-norske. De som er utdannet to år i Norge mottar dobbelt så mange studiepoeng som de som er utdannet ett år i Australia og ett år i Norge. Det vil si 60 mot 120 studiepoeng. Dette selv om begge gruppene har samme utdanningsvarighet, praksis (type, mengde, kvalitet og veiledere) og tilleggskurs.

Forfatterne forklarer lav anerkjennelse i praksisåret blant annet med usikkerhet grunnet manglende informasjon om og anerkjennelse av det australske pensumet som vurderingsgrunnlag for den norske avsluttende kliniske eksamenen. De mener det virker negativt inn på videreføring av kunnskap og ferdigheter tilegnet i Australia, fordi det australske kunnskapsgrunnlaget vurderes som usikkert sammenlignet med det norske, gitt de norskutdannede sensorene. Dermed vil det norske pensumet dominere forberedelsene til og gjennomføringen av slutteksamen.

De norske manuellterapeutene, som delvis er utdannet i Australia, mener at UiBs vurdering av den australske utdanningen som annenrangs skaper unødvendige motsetninger nasjonalt og internasjonalt. Rangeringen gjør det også urimelig vanskelig for dem å gjøre akademiske karrierer. De ønsker et sterkt samarbeid mellom Norsk Fysioterapeutforbund, UiB og utenlandsstudentene for å løse disse problemene.

Nøkkelord: Utdanning, høyere utdanning; Utdanning, medisinsk, høyere utdanning; Samarbeidende atferd; Kommentar (MeSH-termer).

Innledning

Reisene våre fra Australia til ferdig utdannede manuellterapeuter (MT) og primærkontakter er endelig ved veis ende. De har ikke kun vært fylt av gode opplevelser og ellevill jubel. Hovedmålet med kronikken er å sette søkelyset på to hovedpunkter som vi med sikkerhet vet også frustrerer mange av våre utenlandsstuderte kolleger med mastergrad i manuellterapi.

Kronikken presenteres rundt to sentrale hovedspørsmål:

- *Hvordan er det rettferdig at utenlandske masterstudier i manuellterapi krediteres i forhold til studiet her hjemme?*
- *Hva innebærer det for Australia-god-*

kjente manuellterapeuter å være manuellterapistudenter i veiledet praksis i Norge?

Hoveddel

Spørsmål 1, spisset og operasjonalisert for oss, ser slik ut:

Spørsmål 1:

Hvordan kan det forsvares at en ettårig mastergrad i manuellterapi fra Curtin University of Technology i Perth, Australia, sammen med ettårig norsk veiledet praksis og eksamen fra Universitetet i Bergen (UiB) ikke blir godkjent på lik linje som toårig mastergrad i manuellterapi fra UiB?

Svaret fra Alice Kvåle, studieleder ved UiB, er at den australske mastergraden er en profesjonell master og ikke en forskningsbasert master. Og at man derfor ikke tilegner seg nok studiepoeng for å oppnå tilsvarende norsk mastergrad. Svaret finner vi underlig grunnet de to studieforløpene innhold, mengde og kvalitet.

Innholdet i masterstudiet i manuellterapi fra UiB er på til sammen 120 studiepoeng (sp) fordelt over to år. Dette inkluderer blant annet 35 sp for klinisk praksis/veiledning og 25 sp for klinisk eksamen etter avsluttende studier. I stedet for toårig masterstudium ved UiB, har MT-studentene fra utlandet normalt en ettårig mastergrad pluss et år med veiledet

praksis, til sammen også en toårig utdanning.

Mengden klinisk praksis for utenlandsstudentene er av Norsk Fysioterapeutforbund (NFF) satt til minimum 1500 pasientkonsultasjoner. I tillegg kreves ekstraundervisning og veiledning i manuellterapi. Undervisningen på minimum 120 timer er obligatorisk, og den blir, ifølge studieleder ved UiB, organisert og kvalitetssikret av NFF i godt samarbeid med Klinisk masterstudium i manuellterapi (MMT) ved UiB.

Enn videre er det forskriftsfestet at utenlandsstudenter må gjennomføre tre obligatoriske kurs i regi av UiB og Universitetet i Oslo. Dette for å kunne oppnå status som primærkontakt og 10 sp. Mastergradene fra Australia på «300 credits» gir kun 60 sp i Norge, mens man må ha 120 sp på høyere nivå for å få godkjent mastergrad ved offentlige høyskoler/universiteter i Norge.

En rask hoderegning, 60 er halvparten av 120, viser at om vi også hadde fått studiepoeng for vår obligatoriske kliniske praksis, undervisning og eksamen, som alt er identisk med den til studentene ved UiB, hadde også vi hatt nok studiepoeng for å få godkjent en «forskningbasert master» i Norge.

Forskjellen er altså ikke innholdet, mengden eller kvaliteten, men om utenlandsstudentene får tilskrevet det identiske antall studiepoeng for sitt veiledningsår som studentene fra UiB.

Som svar på våre spørsmål, skisserer studielederen ved UiB en mulig løsning for oss. At utenlandsstudenter kan få 30 realfagspoeng i henhold til Universitets- og høyskoleloven for sin veiledelede praksis. Dette ettersom den avsluttes med en praktisk prøve helt tilsvarende eksamen i manuellterapi ved UiB. Om vi søker spesielt om det, kan vi ende opp med 100 av 120 sp eller at vårt studieløp er verd 83 prosent av bergensstudentenes.

Ifølge Kvåle kan utenlandsstudenter med mastergrader fra Australia og UiB-identiske veiledelede praksisår, kurser og eksamener, maksimalt få 100 sp fra UiB (100/120 = 83 prosent). Hovedargumentet er at studentene fra UiB har selvstendig forskningsarbeid i sin mastergrad, mens utenlandsstudentene arbeider i en samarbeidsmodell, som UiB mener ikke kvalifiserer til like mange studiepoeng. For å oppnå likestilt mastergradsutdanning blir utenlandsstudentene dermed gitt to muligheter.

- Man må søke særskilt opptak ved UiB eller andre universiteter og skrive en individuell masteroppgave som vil gi 30 sp.
- Man kan som førsteforfatter skrive en

faglig artikkel i et tidsskrift for å synliggjøre selvstendig arbeidsevne samt supplere med ekstra fag tilsvarende 20 sp, og slik i sum komme opp i 120 sp.

Denne kronikken har ikke til hensikt å sammenligne den faglige kvaliteten og tyngden på individuelle masteroppgaver fra UiB med den på samarbeidsoppgaver fra Curtin University of Technology.

Likevel: vi synes det er merkelig at våre forskningsprosjekter, som ofte publiseres i kjente vitenskapelige tidsskrifter, ikke er sammenlignbare med masteroppgaver fra UiB. Vi finner det heller ikke rimelig at utenlandsstudenter skal skrive artikler for å bevise sin selvstendige kompetanse, da artikkelkriving er en egen og særdeles krevende ferdighet. Det ironiske er jo at nettopp skrijving og forskning egner seg bedre som samarbeidsoppgave enn som individuelt arbeid. De beste forskningsmiljøene har tatt konsekvensen av dette, ved nettopp å legge opp til forskningsgrupper med samarbeid. Vi synes også vurderingen er merkelig fordi det er vanlig at våre masteroppgaver også presenteres individuelt; både skriftlig og muntlig, nasjonalt som internasjonalt. Disse momentene mener vi UiB trenger å ta mer hensyn til enn de gjør i dag.

Både NFF og Norsk Manuellterapeutforening (NMF), og forhåpentligvis også UiB, ønsker å se manuellterapeuter på andre arenaer enn den tradisjonelle klinikken. Faggruppen for manuellterapi i NFF har som målsetting å videreutvikle samarbeidet med masterutdanningen ved UiB, for blant annet å stimulere til forskning. De ønsker å få flere manuellterapeuter inn på andre arenaer enn primærhelsetjenesten. Dette er ifølge faggruppens plan. Men så lenge vår mastergrad ikke blir akademisk godkjent i Norge, kan faggruppen se langt etter manuellterapeuter med mastergrad fra Australia både i faste stillinger ved høyskolenes fysioterapiutdanninger eller som doktorgradsstipendiater.

I Fysioterapeuten nr. 6/2009 foreslo Fag- og spesialistrådet i NFF å gjøre spesialistgodkjenningen forenklet for manuellterapeuter. Det nye forslaget går ut på at NFF vurderer å kreve mastergrad som basis for å godkjenne sine spesialister. I artikkelen nevner ikke lederen av ressursgruppa, Elin Elvestad, noe om vurdering av mastergrader fra utlandet. Vi frykter igjen at vår masterutdanning – inkludert UiB-identiske kurser, praksis og eksamen – ikke vil bli godkjent på lik linje med mastergrad fra UiB eller andre norske utdanningsinstitusjoner. Og, at dersom den ikke blir vurdert som likestilt, at vi

kan vi se langt etter både spesialistgodkjenning og muligheten for å bli praksisveiledere for nye MT-studenter i framtiden.

Konklusjon på spørsmål 1

Som følge av våre svar på spørsmål 1, mener vi det er rimelig at studenter med mastergrad i manuellterapi fra utlandet, som har gjennomført veiledet praksis i regi av NFF og UiB, får like mange studiepoeng for like verdifulle oppgaver samt identisk klinisk praksis, klinisk undervisning og kliniske eksamener. Bare slik kan vi sikres et rettferdig og likt utgangspunkt som studentene fra UiB etter endt NFF-godkjenning som manuellterapeut.

For det er faktisk kun UiB som har mulighet til å gi oss studiepoeng for vårt veiledningsår slik at vi oppnår 120 sp, og med det fullt ut godkjent mastergrad på norsk nivå. NFF har kun anledning til å godkjenne vår status som manuellterapeut, mens det er Statens Autorisasjonskontor for Helsepersonell (SAFH) som godkjenner vår primærkontaktstatus. Heller ikke Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT, ved avdelingsdirektør Ida Lønne) kan, etter å ha vurdert vår kronikk, se at diskusjonen dreier seg om annet enn faglig godkjenning, noe som de her mener er UiBs myndighetsområde.

La oss nå gå fra rettferdighet vedrørende kreditering til hva det innebærer å være manuellterapeut fra et utlandsk universitet i en obligatorisk veiledet norsk klinisk praksis. Altså til nevnte spørsmål 2. Spesifisert og operasjonalisert for oss, ser slik ut:

Spørsmål 2:

Hva innebærer det for fysioterapeuter med godkjent utdanning i manuellterapi fra Curtin University of Technology i Perth, Australia, å være manuellterapistudenter i veiledet praksis i Norge?

For det første, det praksisen faktisk ikke innebærer, er å være student. Utenlandsstudentene er ferdige som studenter på samme tid som vi er ferdige med vår masteroppgave og begynner vår veiledelede praksis. Da har vi ingen offisiell tilknytning verken til UiB eller andre utdanningsinstitusjoner, men blir allikevel omtalt som studenter både internt i det daglige kliniske arbeidet og eksternt. Denne diskrepansen er en belastning, spesielt klinisk, men også faglig.

For det andre: den formelle mangelen på studentstatus medfører en økonomisk tilleggsbør utover den de norske studentene må bære. Vi deltar på to obligatoriske kurs

som «studenter» som arrangeres som normale ledd i UiBs MT-studie. Disse kursene, inkludert tapt arbeidsfortjeneste, koster oss tett oppunder 70 000 kroner. Fordi kursene er inkludert i studie- og timeplanen ved UiB, medfører de ingen økonomisk tilleggsbelastning for «deres» studenter.

For det tredje var den avsluttende kliniske prøven lagt opp etter undervisningen ved UiB, hvorpå flere utenlandsstudenter endte opp med mer eller mindre vellykkede rollespill. Rollespill for å vise fram det de var sikre på at sensorene ville se, heller enn det de virkelig ville gjort i sin praktiske kliniske hverdag. Det er en hverdag som innebærer kunnskap om, ferdigheter i og anerkjennelse av tilnærminger som er akseptert i Australia, noe som ikke nødvendigvis er tilsvarende hos de norske sensorene.

Bakgrunnen for å forstå det uheldige rollespillet mener vi finnes i faget pedagogikk. Vi mener at fagseksjonen i NFF og studieledelsen ved UiB, ved ikke å kommunisere klar og tydelig åpenhet for og kunnskaper om evaluering etter internasjonale faglige standarder, har risikert at flere enn oss valgte å gjøre det vi trodde sensoren ville se, heller enn hva vi selv anså som den faglig beste tilnæringsmåten. For eksempel gjelder dette måter å resonnerer, begrunne og behandle på. For oss er dette rollespillet et uheldig eksempel på det pedagogiske fenomenet at prøven/eksamen (eller det sannsynlige vurderingsgrunnlaget) alltid virker direkte tilbake på praksisen i eksamenssituasjonen. Det er verd å merke seg at fenomenet pedagogisk skal virke positivt; med ekte atferd, ikke rollespill. Dessverre virker oppfatningen av vurderingsgrunnlaget inn på mer enn eksamensatferden, det virker også inn på forberedelsesaktivitetene.

Vurderingsgrunnlaget virker altså tilbake på læringsaktiviteten eller forberedelsene til vurderingen eller eksamen. I stedet for at vi i praksisperiodene turte å konsentrere oss om å videreutvikle våre teorier, kliniske ferdigheter og kliniske resonnementer fra Australia til et høyere nivå, endte vi opp med en kompromissløsning, et rollespill, i frykt for å skape faglige konflikter, eller i verste fall: å stryke på eksamen. Dette, altså testens tilbakevirkende kraft på forberedelse eller læringsprosessen, er et pedagogisk vel etablert faktum. Selvsagt er det forskjeller i oppfattelsen av hva adekvat manuellterapi er i ulike internasjonale miljøer. Men det er forskjeller vi mener fagseksjonen i NFF og UiB i et selvransakende og rettferdighetens lys trenger å ta tydeligere høyde for angående studieplaner, praktisk veiledning, informa-

sjon opp mot eksamen og i selve uteksamineringen.

Klinisk veiledet praksis er i tillegg en stor økonomisk utgift. De totale utgiftene for utenlandsstudenter i veiledet praksis – inkludert husleie, veiledningshonorar, obligatoriske kurs (differensialdiagnostikk, radiologi, trygdemedisin) og avsluttende klinisk eksamen – var for vår del på svimlende 350 000 kroner. Studentene ved UiB har selvsagt også sine utgifter som husleie og veiledningshonorar, men siden både de obligatoriske ekstrakursene og avsluttende eksamen er en del av «deres» masterstudie, er deres økonomiske byrde ikke tilsvarende.

Utenlandsstudentene er som sagt pålagt å gjennomføre to kurs ved UiB for å oppnå status som primærkontakt: et i radiologi og et i differensialdiagnostikk. Kurset i differensialdiagnostikk er nettopp gjennomført, nøyaktig fire måneder etter at NFF godkjente vår status som manuellterapeut, en forsinkelse som i seg selv har vært meget problematisk:

– Jo da, jeg er manuellterapeut, men jeg kan fortsatt ikke sende deg på MR-undersøkelse fordi...

Dette sår tvil hos pasientene om vår kompetanse og integritet. Grunnen til forsinkelsene er ifølge UiB at kursene må samsvare med timeplanen til deres studenter. Hvorfor kan UiB ikke heller gjøre det slik at det svarer best mulig for alle som ønsker å bli manuellterapeuter? Disse obligatoriske kursene inngår i MT-utdannelsen ved UiB, mens det koster hver utenlandsstudent 12 500 kroner per kurs. Med 25 av disse studentene per kurs utgjør dette cirka 312 500 kroner, noe som gir oss følelsen av at vi finansierer kurset for UiB.

Konklusjon på spørsmål 2

Følgen av det negative svaret på spørsmål 2, er at vi ønsker en kraftig styrking av samkjøringen mellom UiB, fagseksjonen i NFF og utenlandsstudentene. Bare slik kan fremtidige utenlandsstudenter også fungere som ekte studenter i veiledningsåret. Dersom det er ønskelig at vi skal sees på som likeverdige studenter, foreslår vi for eksempel at UiB legger forholdene til rette for at vi faktisk kan registrere oss som studenter. I tillegg foreslår vi at etterutdanningskursene legges til rette også for vår kalender. Enn videre, at de økonomiske forholdene ordnes slik at de fremmer faglig og klinisk utvikling, heller enn som nå: å få flest mulige pasienter gjennom dørene for å holde økonomien under kontroll.

Avslutning

I sum ønsker vi egentlig at segregeringen mellom bergensstudentene og utenlandsstudentene skal fjernes; både akademisk, faglig og økonomisk. Vi trenger heller å samarbeide godt og dra nytte av hverandres spesialkunnskaper.

Slik kan manuellterapeuter i Norge også internasjonalt bli ansett som ledende innenfor området muskel og skjelett. Det synes nemlig vanskelig for manuellterapiutdanningen ved UiB og manuellterapi miljøet i Norge å bli vel ansett internasjonalt, om de fortsetter å vurdere internasjonale studenters kunnskap og ferdighet fra internasjonalt anerkjente universiteter som annenrangs. Også en slik vurdering virker pedagogisk tilbake på praksis mellom studenter og institusjoner. Igjen er det uheldige virkninger, som det å bryte ned samarbeidsklima og skape *oss* og *dem*, framfor det store *vi*.

Vi er smertelig klar over at norske universiteter sliter i rettferdig konkurranse med internasjonalt ledende institusjoner om de beste kandidatene (Dagsavisen 23.07.09, s 10). Men om det norske fagmiljøet i manuellterapi virkelig vil utvikle seg, må impulser fra ledende internasjonale miljøer ønskes velkommen i praksis like godt som i festtaler.

Selvsagt har vi våre fremtidsplaner klare. Men uten godkjente mastergrader og med «en annenrangs utdanning», blir det vanskeligere å utvikle oss og faget videre til et ønskelig faglig og akademisk nivå enn det som er fornuftig og rettferdig.

Takk

Vi takker våre veiledere på Hans & Olaf Fysioterapi, våre medstudenter fra tiden i Australia og ikke minst alle ved Curtin University of Technology som, på tross av problemene, har gjort oss til mye bedre klinikere enn det vi engang var.